והזה לאחריו. ואף שם היו כלים הצריכין הזאה: הזאתו פסולה. דכתיב כזורה לטהרה דלכתיב (במדבר יט) והזה הטהור על הטמא שיהא מתכוין לו: על הגדדין שבפניו. לדדין שיש ממש ולהלן גדא לדדין שישנו ממש ולאחור והכי נמי הטומדין בגדדין של כהן הימנו ולהלן בכלל ברכה הן דכלפניו דמי לחבל של תורה אור אחר הימנו לחייב לחייבו ממש, כלאחריו דמי: וכפתחו. וכהתחיל ובעזרת כתיב: עמדו. שתקו: שלא נטל ידיו. לפני עלותו לדוכן: כמה הארכת ימים. קפנדריא: זמה ביד שהארכת ימים: קפנדריא. לקבר דרכו דרך בהכ"נ ליכנס בפתח זה ונלאת כנגדו ונשן קפנדריא מפרש בברכות (דף סב:) אדמקיפנא אחרי לעשות בהא-עד שאני מקיף סביב הסורות הללו אכנס בזה ואקבר דרכי, ודרכי-שורות בתים: ולא פסעתי על ראשי עם קודש. שהיו יושבים התלמידים בבית המדרש על גבי קרקע והמהלך ביניהם כשהן יושבין ונכנס ליכנס במקומו מרחיב פסיעותיו, בעל כרחו והוא לשון מפסע (ה) ונראה כמפסע על ראשיהם לפיכך צריך להקדים לו יפה לו מבחוץ: ולא נשאתי כפי לברך. שהיה: בלא ברכה. ברכה דמפרש ואזיל מאי מברך: וכי עקר כרעיה. בעבודה למיסק והוא מחזיר פניו כלפי חיבה מאי אמר: וכי מהדר אפיה מליבורא. כשגומר ברכותיו מחזיר פניו לגד החיבה עד שיגמור שליח לבור המברך את עמו ישראל בשלום:

*"והזה לאחריו, לאחריו והזה לפניו הזאתו פסולה, לפניו והזה על צדדין שבפניו הזאתו כשרה. אמר רבא בר רב הונא כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר אפילו בדבר הלכה שנאמר ובפתחו עמדו כל העם ואין עמידה אלא שתיקה שנא' והוחלתי כי לא ידברו כי עמדו לא ענו עוד" ר' זירא אמר רב חסדא מהכא ואני כל העם אל ספר התורה ואמר ר' יהושע בן לוי כל הזן שלא נטל ידיו לא ישא את כפיו שנאמר שאו ידיכם קדש וברכו את ה'" *שאלו תלמידיו את ר' אלעזר בן שמוע במה הארכת ימים אמר להן מימי לא עשיתי בית הכנסת קפנדריא ולא פסעתי על ראשי עם קודש ולא נשאתי כפי בלא ברכה מאי מברך? אמר רבי זירא אמר רב חסדא אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה כי עקר כרעיה מאי אמר? יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתהא ברכה זו שצויתנו לברך את עמך ישראל לא יהא בה מכשול ועון וכי מהדר אפיה מליבורא מאי אמר? אדבריה רב חסדא לרב עוקבא ודרש רבונו של עולם עשינו מה שגזרת עלינו עשה עמנו מה

כשרה. בירושלמי בפרק לא עומדין אמרי' הדא אמרה העומדין מן הצדדין בכלל ברכה: כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר אפי' בדבר הלכה. מקשינן מפרק קמא דברכות (דף ח.) דאמר רב שמא הוה מהדר אפיה וגרים אמר ליהנה בדידהו ואכן בדידן ומליט למימר דמהדר אפיה שאני לי גמי רב שמא פשוט הוה מאור עיניה והוה פטור מקריאה משום דהוה דבריה שבכתב לי אתה רשאי לאומרן על פה וכיון דפטור מקריאה אפילו בשעת שמועה היה יכול לעסוק בדבר הלכה והייט דקאמר אכן בדידן כגון דברי הלכה (כגון) דברים דעל פה ואינהו בדידהו דברים שבכתב מיהו מסתברא כפירוש ר"ח דפי' התם דוקא רב שמא וכיונא בו דתורתו אומנתו אבל האידנא כרבא סבירא לן דאמר רבא כיון שנפתח ס"ת וכו' והאי דהוה מהדר אפי' י"ל דלא הויא אורחא דמילתא לאיעסוקי בדבר הלכה באפי ליבורא בעוד שהן עסוקין בשמועת התורה*:

כל כהן שלא נטל ידיו. פירש רש"י אמר לי רבי אם נטל ידיו אחרים ונטהר כהן אינו צריך ליטול ידיו כשעולה לדוכן וכמדומה שהועתק מהגהת תלמיד שהרי אין לשון משמע כך דפירש שלא נטל ידיו לפני עלותו לדוכן משמע ממש סמוך ועוד דמייתי גמרא שלא ידיכם קדש וברכו משמע היכף לנטילת ידים סמוך לה דמייתי לה התם אברכת המזון והכי איתא שלשה תכיפות הן היכף לסמיכה שהיטה שנאמר וסמך ושחט היכף לנטילת ידים ברכה שנא' שאו ידיכם וברכו היכף לגאולה תפלה שנא' יהיו לרצון אמרי פי וגו' וכתיב בתריה יענך ה' ביום צרה ובפ' כילד מברכין (ברכות מב.) משמע דהאי ברכה תיירי בברכת המזון מיהו שמעינן מינה דבעינן היכף נטילת ידים בברכה דמשתעי ביה קרא והכא מייתי לה אברכת כהנים ועוד לי מיירי הכא בשלא נטל ידיו בשחרית אמאי נקט כהן לגזיעות כפים היפוך ליה משום דברי תורה שצריך ליטול ידיו כדאמרי' בפ"ק דברכות (דף יח:) ובפ"ב (שם יד:) אמר רבי חייא בר רב אשי זימנין סגיאין הוה קאימנן קמיה דרב לתטיי לן פירקא בסיפרא דבי רב ומקדים וקאי ומשי ידיה ומברך ומנח תפילין והדר אמר לן ואמר נמי התם "דבעי לאהדורי בתר מיא לנטי" לק"ש מיל ומה לי ק"ש ומה לי ברכת כהנים לי משום דצריך ברכה לפניה הכא נמי צריך ברכה לפניה כדאמר לקמן להכי מסתבר דהכא בנטילת ידים היכף לברכה מיירי ומיטור תכיפה איכא למשמע מתכיפת סמיכה לשחיטה דאמרי' בפ' כל הפסולין (זבחים נג.) כל הסמיכות שהיו שם קודם לי בהם היכף לסמיכה שחיטה חוץ מזו שהיתה בשער נקטר שלין מצורע יכול ליכנס שם אלמא כדי מהלך משער נקטר עד ביה המטבחים לא חשיבה תכיפה ובמסכת מדות (פ"ה מ"ח) משמע דלא הוי מפי מעשרים ושתים אמה מקום דריסת רגלי ישראל ומקום דריסת רגלי הכהנים שכל אחד היו י"ל אמה:

וכי מהדר אפיה מליבורא מאי אמר. סדר נטילת כפים מפי' רביו שלמה עוקר רגלו בעבודה ממקומו ובא לפני התיבה ומתפלל יהי רצון שתהא ברכה זו וכו' ומתריך בה עד שיאמרו אמן של הודאה מפי הצבור וקורא לכהנים אם שנים בם, ואם אחד אינו קורא ש"ל והוא מחזיר פניו מאליו כדאמרי דאמר לעיל לאחד אינו קורא ובשכלה לבור מהקורא, מברכין אשר קדשנו וכו', ואחר כך מתחילין בברכה ובשכלה אמן אחרון מפי הצבור הן מחזירין ומטפין קשרי אצבעותיהן אם רוצין ושליח לבור מתחיל שים שלום והכהנים יתפללו רבוא של עולם עשינו מה שגזרת וכו' ומתריכין בה עד שתכלה ברכה מפי שליח לבור עוקרין רגליהן והולכין להן: בשאלתות פרשת ויקח קרח כהן שעבד עבודה טוכבים לא ישא את כפיו דנרע מהורג את הנפש דאמרינן בפ' אין עומדין (ברכות נב:) כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו ורבינו גרשום מאור הגולה השיב בתשובותיו דטשא כפיו וקורא רשאון בתורה דכיון דחזר בתשובה מוחר לקדושתו דתנן בסוף מסכת מכות (דף קפ.) אך לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלים כי אם אכלו מצות בתוך אחיהם והרי הן כבעלי מומין שאוכלין ואוכלין וכשם שבעלי מומין טשאין את כפיהם וקורא רשאון בתורה ואף זה שאם לא תאמר כן נמצאת מרפה ידיהן של בעלי תשובה שיאמרו אין לאותה בושה אין לאותה כלימה וימנעו מעשות השובה ואמר ר' יוחנן* כל האומר מגשה אין לו חלק לעולם הבא מרפה ידיהן של בעלי תשובה ותנא דבי רבי ישמעאל* הוא ולך זה ונעשה כהן לאלים אדמה אכן אחר הטפל וכו': [וע"ע תוס' ממחות קפ. ד"ה לא ישמשו ותוס' תענית כז. ד"ה אי מה]:

עד

[ועי' תוס' ברכות פ. ד"ה רב ששת]

[דף סו.]

[סנהדרין קפ.]

[קידושין כז]

תוספות שאנץ

כיון דנפתח ספר תורה אסור לדבר אפי' בדברי תורה. פי' רשב"ם אבל אי מהדר אפיה ליה לן בה דאמר מ"ק דברכות רב ששת מהדר אפיה יגרים. ואני נראה לר"ת דא"כ דהא ליה לתלמודא לאיתויי הא דרב ששת ולומר שמותר בזה הענין. על כן נראה לי דרב ששת ה) לא פליג דבדבר הלכה שרי:

ה) נ"ל דלא ששת פליג וס"ל דלגבי הלכה שרי.

מעש א מיי' פ"י מסל' פרה מ"ומ"ס הל' ז:

ב מיי' פי"ב מסל' תפלה הל' ט סמג עשין כה טוש"ע א"ח סימן קמו סעיף ב:

נא ג מיי' פט"ו מסל' כלי ס סמג עשין כ טוש"ע א"ח סימן קכח סעיף ו:

נב ד מיי' שם פי"ד הלכה יב סמג שם טוש"ע שם סעיף יא:

נג ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:

נד ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף טו:

בגטא/מבנה

דברים טבצורתן ר"א בן עזאי דאמרי ראיה

בגטא/מבנה

נוסח הברכה והתפילה סביב קבלת כוהנים